

MUSTAFA KEMAL

GİZEM BOZKURT

Tarih, üstün özelliklere sahip askerlerin ve yüksek yetenekli devlet adamlarının hayatlarını yazar. Yazının icadından önce resim, heykel ve destanlarla dile getirilen bu tarih yazımı, yazının iletişim aracı olarak kullanılmasından sonra da böyle devam etmiştir. Bu kahramanların hayatlarına dair eserler, milletlerin kendi tarihlerinde olduğu gibi, dünya tarihine de damgasını vurur.

Birçok okuyucumuz gerek kendi tarihimizden gerekse başka milletlerin tarihinden bu isimleri rahatlıkla sayabilir. Çin kaynaklarından edindiğimiz *Mete Han*, *Göktürk Devletinden Bilge Kağan*, *Kül Tigin*, *Selçuklu Devleti'nin isminin verildiği Selçuk Bey*, *Tuğrul ve Çağrı Beyler*, *Anadolu'nun fatihi Alparslan*, *Osmanlı Devletinin kurucusu Osman Bey*, *Fatih Sultan Mehmet* ve daha niceleri. Hepsi devrinde büyük işler yapmış devlet adamlarıdır.

Tarih, pek az örnek insana sayfalarında ayrı bir yer açar. ***Bir asker ve devlet adamı olarak Mustafa Kemal***, yeteneklerini kendi kişiliğinde toplamış *seçkin ve müstesna bir reformcudur*. Mustafa Kemal'i ne kadar tanıyoruz? Onun liderliğinin ve kişiliğinin oluşmasında reformların yeri nedir? Bu yenilikleri hayata geçirmesindeki sebepleri ne kadar biliyoruz?

Hepimiz onun ***Samsun'a*** çıktığını öğrendik ama neden çıktığını tam olarak anlatamadık. ***"Muasır medeniyetler seviyesine çıkmak"*** sözünü ezberledik. Bu sözün Batı hayranlığını ifade eden bir söz olmadığını, aksine *medeniyetin kendisine olan hayranlık olduğunu* ne kadar anladık?

Bundan dolayı, onu anlamak ve tanımak için o günün şartlarını iyi bilmek gerekir. Osmanlı Devleti'nde gerilemeye karşı yapılan ıslahatlara bir göz atarsak; Osmanlı'nın dağılma sürecinden önce yenilgilerin, isyanların, ekonomik sorunların önüne geçmek için birçok yenilik hareketi başlatılmıştır. ***Sultan 3.Selim'in*** ıslahat yapma çabalarının

isyanla sonuçlanmış. Bu dönemde yapılan yeniliklerin çoğu askeri yenilgilerin önüne geçmek için yapılmıştır.

Fakat ***Sultan Mahmut*** döneminde yapılan yeniliklerin ilk defa askeri alanın dışına çıktığı görülmektedir. ***Sultan Abdülmecid*** daha geniş kapsamlı ıslahat hareketlerine girişmiştir. Bu dönemde, devletin toparlanması için daha fazla yeniliğin olması gerektiğine inanan gruplar oluşmaya başlamıştır. *Yeni Osmanlılar* ve *Jön Türkler* gibi modernleşmeyi savunan gruplar, düşüncelerinin hayata geçmesi için büyük çaba harcamıştır. Süreç, ***Sultan 2. Abdülhamit'in*** gerekli reformları yapması ve meclisin açılmasıyla devam etmiştir.

1876'da meclisin açılmasıyla, anayasa ilan edilmiş, yenilik taraftarları büyük bir başarı sağlamıştır. Ancak Osmanlı Rus savaşında alınan yenilgi, bu gelişmelere önemli bir sekte vurmuştur. Yenilgiler ve devam eden isyanlar devleti zayıf düşürmüştür. Bu durumdan kurtulmanın yolunu arayan subaylar, aydınlar yeni bir çabanın içerisine girmişlerdir. *Mustafa Kemal, bu dönemde askeri okulda okumaya başlamış ve milletin geleceği için dertlenmiş bir Türk subayıdır*.

Onu diğerlerinden farklı kılan özellikleri vardır. Askeri okuldayken tarih, felsefe ve siyaset kitaplarını okuyan, kendini geliştirmek için çabalayan birisidir o. Okuyan, öğrenen, düşünen birisi.. Düşündüklerini arkadaşlarıyla paylaştı. Gittiği her yerde sosyolojik değerlendirmelerde bulundu, toplumu inceledi ve sorunların çözümü için kafa yordu. İnkılapları yapma fikri kendiliğinden oluşmadı. Neyi ne zaman yaptığında, doğru sonuçlar alınacağını ayrıntılarına kadar hesap etti. Bütün bunlar için çok çalışmak, donanımlı olmak ve en önemlisi de temiz bir devlet adamı olmak gerektiğinin bilincindeydi.

Ülkesi ve milleti için çalışan zamanın ruhunu kavrayan tam bir aksiyon adamı olan Mustafa Kemal'in tarih sahnesinde yer almasını

sağlayan olaylara da kısaca değinmemiz gerekecek. Bunların en başında kuşkusuz milletimizin kaderini değiştiren Çanakkale Savaşı gelir. Bir tümen komutanının üç ayrı yerde kendi inisiyatifleriyle geliştirdikleri planlar ve taktikler; savaşın kaderini değiştirmiş, bu büyük zaferin kazanılmasını sağlamıştır. Mustafa Kemal, bu zaferle askeri dehasını göstermiştir. Kurtuluş Savaşı için önemli bir kazanım elde edilmiştir.

Mustafa Kemal, Çanakkale Savaşı'nda gösterdiği bu başarıdan sonra, Edirne'de bulunan 16.Kolordu Komutanlığı'na atandı. Ardından 7. Ordu Komutanı'yken, memleketin ve ordunun durumunu açıklayan tarihi bir rapor hazırladı. 1917 yılında **Veliaht Vahdettin**'le Almanya'ya gönderildi. 1918 yılında yeniden 7. Ordu Komutanlığı'na getirildi. Düşmana karşı Halep'in kuzeyinde bir savunma hattı kurdu. Halep yakınlarında düşman saldırısını durdurdu. Limon Von Sanders'ten Yıldırım Orduları Komutanlığı'nı teslim aldı.

1918 yılında İstanbul'a döndü ve **Fethi Bey**'le (**Okyar**) İstanbul'da Mimbir Gazetesi'ni çıkarttı. Kısaca kurtuluşa giden yolda her anı mücadeleyle geçti. Bu süreçte Mondros Ateşkes Antlaşması'yla, İstanbul işgal edilmiş, elde sadece bir parça Anadolu toprakları kalmıştır. 1919 yılında 9. Ordu Müfettişi olarak Anadolu'ya tayin edilir ve Bandırma Vapuru'yla İstanbul'dan Samsun'a hareket eder. Toplantılar, kongreler, meclisin açılması, Büyük Taarruzla düşmanın Anadolu'dan sökülüp atılması ve devam eden milli mücadele yılları... *Ömrünü ülkesine adanmış bir liderdir Mustafa Kemal. Anlatılması gereken anlaşılmaması gereken belki burada başlar.*

Mustafa Kemal Türk Milleti için milli bir kahramandır. Bu ölümsüz kahramanlığın ve başarının temelinde; milletini özgür ve saygın bir devlete kavuşturma ilkesiyle, devrim ve reformlara olan sağlam inancı yatar. Savaş alanlarında büyük bir asker olduğunu ispat etmiştir. Mustafa Kemal, milletinden ümidini kesmeyi şiddetle reddeden ve ölümü, köleliğe üstün tutan bir anlayışın adamıdır.

O da her insan gibi, öldü. O, sadece milletin üzerinde değil, uluslararası alanda da derin bir iz ve silinmez bir etki bırakarak öldü... Türk ulusunun hayatından parlak bir yıldız olarak kayıp gitti. Şimdi onun sözlerine dönelim: **"İki Mustafa Kemal vardır; biri, "ben, et ve kemik, geçici Mustafa Kemal..." İkinci Mustafa Kemal, "onu ben kelimesi ile ifade edemem. O, ben değil, bizdir." O memleketin her köşesinde; yeni fikir, yeni hayat ve büyük ülkü için uğraşan aydın ve savaştı bir topluluktur. Ben onların rüyasını temsil ediyorum. Benim teşebbüslerim, onların özlemini çektikleri şeyleri tatmin içindir. O Mustafa Kemal sizsiniz, hepinizsiniz... Geçici olmayan, yaşaması ve başarması gereken Mustafa Kemal odur..."**

Kısaca, sevgi tanımadan yeşermez. Onu özenle tanımalı,. Mustafa Kemal'in hedeflerini bilmeli anlamalı ve bir ülkü haline getirmeliyiz. Onu, ancak tanırsak anlarız. Anladığımız takdirde yaptıklarını yapar, istediklerini de hayatımıza dahil ederiz. Sevgi, kendiliğinden gelir...

